

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/121/2018
Identifikačné číslo spisu:	5709216315
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:5709216315.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ I. S., bývajúceho v Q., 2/ Q. S., bývajúceho v Q., obaja zastúpení advokátom JUDr. Jánom Garajom, MBA, so sídlom v Prešove, Hlavná 137, proti žalovanej H. S., bývajúcej v K., zastúpenej Advokátskou kanceláriou Gereg & Messingerová s.r.o., so sídlom v Banskej Bystrici, Horná Strieborná 4, o zaplatenie sumy 464 714,86 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 5C/254/2009, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. novembra 2017 sp. zn. 10Co/164/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcom 1/ a 2/ v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Martin (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 8. decembra 2016 č.k. 5C/254/2009-154 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia 1/ a 2/ domáhali proti žalovanej zaplatenia sumy 464 714,86 € s príslušenstvom, ktorú si žalovaná požičala od ich nebohého otca Ing. Q. S.; zamietol tiež návrh žalobcov na prerušenie konania. Žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom 1/ a 2/ v plnom rozsahu. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobe nebolo možné vyhovieť, pretože žalobcovia 1/ a 2/ sú dedičmi po nebohom poručiťovi, avšak spolu s ďalšími svojimi dvomi súrodencami s možným predpokladom, že dedičom bude aj žalovaná. Táto otázka závisí od rozhodnutia v inej právnej veci. Pohľadávka, ktorú si uplatnili žalobcovia 1/ a 2/ ako pohľadávku prináležiacu poručiťovi bez prejednanja dedičstva nie je ich pohľadávkou, ani z ničoho nevyplýva, že by mali oprávnenie uplatňovať si tento nárok voči žalovanej. V rámci vyporiadania dedičstva, ktoré dosiaľ vyporiadané nie je, musí byť rozhodnuté o okruhu dedičov a spôsobe vyporiadania majetku po poručiťovi. Takýmto dielčím rozhodnutím, týkajúcim sa majetku po poručiťovi Ing. S., by súd vstupoval do dosiaľ neskončeného právoplatného dedičského konania a rozhodol o nároku, ktorý má byť prejednaný v dedičskom konaní. Súd dospel k záveru, že žalobcovia 1/ a 2/ nie sú aktívne legitimovaní na podanie žaloby o zaplatenie žalovanej sumy, ktorá predstavuje pohľadávku patriacu do dedičstva po nebohom Ing. Konderlovi. Pri neakceptovaní procesného návrhu žalobcom o prerušenie konania až do právoplatného skončenia sporu vedeného na Okresnom súde

Martin pod sp. zn. 8C/111/2010 (o neplatnosť závetu) vychádzal súd z tej okolnosti, že konanie v danej veci už v minulosti bolo prerušené do skončenia konania o neplatnosť závetu poručiteľa, avšak po zrušení rozhodnutia o prerušení konania a po následnom pokračovaní, právny zástupca žalobcov v opakovanom návrhu na prerušenie konania neuviedol iné, nové skutočnosti, ktoré by založili splnenie podmienok pre prerušenie konania. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalobcovia 1/ a 2/.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 30. novembra 2017 sp. zn. 10Co/164/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil; žalovanej priznal voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie o nedostatku aktívnej vecnej legitimácie žalobcov 1/ a 2/ v spore vedúcej k zamietnutiu žaloby. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 460, § 482 a § 483 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, majúť za to, že preukázateľne v posudzovanej veci neboli účastníkmi všetci tí, ktorí sú nositeľmi aktívnej vecnej legitimácie a táto okolnosť „iba jediná“ založila dôvod pre zamietnutie žaloby bez toho, aby bolo potrebné zaoberať sa s otázkou, či nastane alebo nenastane premĺčanie pohľadávky. V časti namietaného výroku o nároku na náhradu trov konania sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie a za prioritné považoval okolnosť, že sa žalovaná úspešne voči podanej žalobe bránila, pričom bol v prvoinštančnom konaní rešpektovaný princíp úspechu/neúspechu strán v spore. Preto v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ dovolanie s tým, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné podľa § 420 písm. f/ CSP. Porušenie práva na spravodlivý proces videli v tom, že napriek výslovnému požiadaniu odvolacieho súdu o upovedomení o verejnom vyhlásení rozhodnutia bolo postupom odvolacieho súdu znemožnené žalobcom, aby boli účastní na verejnom vyhlásení rozhodnutia odvolacieho súdu, nakoľko dôverujúc v dodržanie svojich procesných práv o čase a mieste tohto úkonu odvolacieho súdu nevedeli, nemohli sa ho zúčastniť osobne, a ani prostredníctvom svojho právneho zástupcu. V dôsledku tejto vady nemohli včas uplatniť svoje ďalšie procesné práva, ako napr. späťvzatie odvolania, či žaloby. Mali za to, že ponechať túto procesnú vadu napadnutého rozsudku nepovšimnutú, by pri dnešnej výkladovej sile rozhodnutí dovolacieho súdu, znamenalo de facto precedens neverejného vyhlasovania rozhodnutí súdmi. Z týchto dôvodov navrhli, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že Krajský súd Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 10Co/164/2017 rozhodol bez nariadenia pojednávania a preto podľa ustanovenia § 219 ods. 3 CSP v spojení s ustanovením § 378 ods. 1 CSP boli čas a miesto vyhlásenia rozhodnutia oznámené na úradnej tabuli dňa 24. novembra 2017 a uvedeným dňom bola zachovaná 5 - dňová lehota na verejné vyhlásenie rozhodnutia.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov 1/ a 2/ je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP). Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané za účinnosti nového civilného procesného kódexu. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie

konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

7. Naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. V danom prípade žalobcovia 1/ a 2/ prípustnosť podaného dovolania vyvodzujú z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

11. Žalobcovia 1/ a 2/ prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP vyvodzujú z toho, že v podanom odvolaní (v jeho závere na str. 5) výslovne odvolací súd požiadali, aby ich o verejnom vyhlásení rozhodnutia vopred upovedomil. Odvolací súd však túto žiadosť prehliadol, resp. nerešpektoval, v dôsledku čoho žalobcovia dôverujúc v dodržanie ich procesných práv nevedeli o termíne verejného vyhlásenia rozhodnutia a tohto sa teda nemohli zúčastniť osobne, a ani prostredníctvom právneho zástupcu. Predpokladom prítomnosti žalobcu na verejnom vyhlásení rozsudku odvolacieho súdu v tejto právnej veci bolo oznámenie súdu o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu, a ak o to strana požiadala, oznámiť tento termín aj elektronickými prostriedkami. Povinnosťou odvolacieho súdu bolo preto zachovať zákonom stanovený postup oznámenia miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku.

12. Podľa § 219 ods. 3 CSP vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiadala, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami.

13. Vo veciach, v ktorých sa rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, vykoná súd procesný

úkon verejného vyhlásenia rozsudku. Jeho miesto a čas oznámi na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu najmenej päť dní pred vyhlásením. Táto skutočnosť musí jednoznačne byť zaznamenaná v súdnom spise úpravou alebo záznamom. Strana sporu môže súd požiadať, aby jej bolo oznámené miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami (elektronickou poštou). V prípade takejto žiadosti je povinnosťou súdu strane vyhovieť. Nedodržanie tohto procesného postupu je možné považovať za znemožnenie uskutočňovať procesné práva strane sporu.

14. Dovolací súd považuje námietku žalobcov týkajúcu sa správnosti postupu odvolacieho súdu v súvislosti s verejným vyhlásením rozsudku za neopodstatnenú. Z obsahu spisu vyplýva, že predsedníčka senátu odvolacieho súdu dala 23. novembra 2017 písomný pokyn oznámiť na úradnej tabuli súdu verejné vyhlásenie rozhodnutia na deň 30. novembra 2017 o 10.35 hod., v budove odvolacieho súdu, č.dv. 10. Dňa 24. novembra 2017 bolo vyhotovené oznámenie o termíne verejného vyhlásenia rozhodnutia a zároveň bolo toto oznámenie vyvesené na úradnej tabuli súdu. V zápisnici o vyhlásení rozhodnutia z 30. novembra 2017 odvolací súd výslovne konštatoval splnenie podmienok pre verejné vyhlásenie rozhodnutia. Postup odvolacieho súdu bol v súlade s § 219 ods. 3 CSP.

15. Z gramatického a sémantického výkladu ustanovenia § 219 ods. 3, druhá veta CSP nepochybne vyplýva, že súd oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami, „len“ ak o to strana požiada. Z obsahu spisu nevyplýva, že by žalobcovia, resp. ich právny zástupca požiadali, aby im súd oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami. Tvrdenie žalobcov, že výslovne odvolací súd požiadali, aby ich o verejnom vyhlásení rozhodnutia vopred upovedomil ešte neznamená, že odvolaciemu súdu vznikla zo zákona takáto povinnosť, vzhľadom na absenciu vyslovenej požiadavky zo strany žalobcov, resp. ich právneho zástupcu. K tomu, aby súd bol povinný postupovať podľa § 219 ods. 3, veta druhá CSP nepostačuje, ak strana v komunikácii so súdom (v tomto prípade v podanom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie) požiada, aby v prípade rozhodnutia odvolacieho súdu bez pojednávania, bola o termíne jeho verejného vyhlásenia upovedomená.

16. Na podklade vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcov nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné.

17. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd odmietol dovolanie žalobcov podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné.

18. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.